

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

**Інструкція з охорони праці № 275/23
щодо порядку дій працівників, користувачів та інших відвідувачів
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
за сигналом оповіщення «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»**

Київ 2023

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом генерального директора НБУВ
від 22 грудня 2023 р. № 130

**Інструкція з охорони праці № 275/23
щодо порядку дій працівників, користувачів та інших відвідувачів
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
за сигналом озовіщення «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»**

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці щодо порядку дій працівників, користувачів та інших відвідувачів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського за сигналом оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»** (далі – Інструкція) встановлює порядок дій працівників Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі – НБУВ), які перебувають на своїх робочих місцях, у приміщеннях корпусів, на території НБУВ в робочий час (або працюють дистанційно), для користувачів та інших відвідувачів НБУВ, які перебувають у приміщеннях корпусів, на території НБУВ під час оголошення сигналу оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»**.

1.2. Інструкція розроблена відповідно до вимог Закону України «Про охорону праці» (зі змінами), Кодексу цивільного захисту України (зі змінами), Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 № 733 (зі змінами) та інших нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки, охорони праці на період дії правового режиму воєнного стану, введеного в Україні (в тому числі місті Києві) Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022 (зі змінами), Законом України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII (зі змінами).

1.3. Сигнал оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»** – це сигнал населенню про загрозу атаки з повітря. Вмикається у разі ризику авіаудару або запуску ракет у напрямку населеного пункту чи області та направлений на захист життя та здоров'я населення від бомбардувань та ракетних обстрілів.

1.4. Звук, який по чергово нарастає і знижується та триває близько однієї хвилини й повторюється кілька разів, є попередженням про загрозу ракетних, авіаційних ударів противника і рекомендацією щодо негайного переміщення у найближче укриття.

1.5. Сигнал повітряної тривоги передається територіальними органами цивільної оборони та з надзвичайних ситуацій, військовими адміністраціями через системи централізованого оповіщення цивільного захисту (звучання гучномовних сирен); у мовному режимі – через засоби масової інформації (теле- та радіомовлення), засоби електронних комунікацій (SMS-повідомлення, повідомлення у месенджерах, на сторінках соціальних мереж тощо).

1.6. У робочий час в будівлях корпусів НБУВ працівники, користувачі та інші відвідувачі НБУВ оповіщаються голосовим повідомленням (в записі) про отримання сигналу оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»/«ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»** через систему оповіщення по локальному радіомовленню НБУВ.

1.7. Працівники, користувачі та інші відвідувачі НБУВ (окрім чергового персоналу НБУВ), почувши сигнал оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»** у

корпусах НБУВ через систему оповіщення (голосове повідомлення в записі) по локальному радіомовленню (або отримавши його на телефон у вигляді повідомлення через засоби електронних комунікацій (SMS-повідомлення, повідомлення у месенджерах, на сторінках соціальних мереж тощо) з метою забезпечення власної безпеки та здоров'я якнайшвидше прямують у найближче укриття від того місця, де їх застав сигнал оповіщення.

У корпусі НБУВ по проспекту Голосіївському, 3:

- до укриття (за покажчиками), розташованого в підвальному приміщенні біля службового входу НБУВ (для чергового персоналу НБУВ, працівників поліції охорони);
- до станції метро «Деміївська» (для працівників, користувачів та інших відвідувачів НБУВ).

У корпусі НБУВ по вул. Володимирській, 62:

- до станцій метро «Площа Українських Героїв», «Університет».

У корпусі НБУВ по вул. Метрологічна, 44-А:

- до найближчого укриття за місцем їх знаходження.

1.8. Працівники, користувачі та інші відвідувачі НБУВ мають бути ознайомлені з місцем розташування найближчого до корпусів НБУВ укриття та маршрутами до нього.

1.9. Інформація про найближчі до корпусів НБУВ укриття розміщена на входах та/або інформаційних стендах у приміщеннях корпусів НБУВ.

1.10. Якщо немає можливості швидко перейти до найближчого укриття, в залежності від виду небезпеки, працівникам, користувачам та іншим відвідувачам НБУВ рекомендовано перейти до більш безпечного місця в приміщенні, в якому вони знаходяться, користуючись правилами «двох стін», «нижнього поверху» та «розташування біля капітальної стіни».

1.11. У випадку задимлення, пожежі чи завалу необхідно спокійно оцінити ситуацію, затулити дихальні шляхи хустинкою чи шарфом при можливості змоченим водою, рухатися безпечними шляхами евакуації, попередити тих, хто рухається слідом.

1.12. Інформація про порядок дій користувачів та інших відвідувачів НБУВ в приміщеннях корпусів НБУВ при отриманні сигналу оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»** та про припинення роботи НБУВ на час повітряної тривоги розміщена на входах та/або на інформаційних стендах у приміщеннях корпусів НБУВ.

1.13. Обслуговування користувачів НБУВ на час оголошення сигналу оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»** в корпусах НБУВ припиняється.

1.14. Після отримання сигналу оповіщення **«ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»** через засоби масової інформації (теле- та радіомовлення), засоби електронних комунікацій (SMS-повідомлення, повідомлення у месенджерах, на сторінках соціальних мереж тощо) та відсутності небезпеки користувачам та іншим відвідачам НБУВ дозволяється повернутися до корпусів НБУВ.

1.15. Вимоги цієї Інструкції є обов'язковими для виконання всіма працівниками НБУВ незалежно від займаних посад, а також відвідувачами та

користувачами НБУВ згідно з вимогою пункту 1 частини другої статті 21 Кодексу цивільного захисту України.

1.16. За невиконання вимог цієї Інструкції працівники, користувачі та інші відвідувачі НБУВ несуть відповідальність в межах, визначених чинним законодавством України.

2. Порядок дій працівників, користувачів та інших відвідувачів НБУВ за сигналом оповіщення «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»

2.1. Порядок дій працівників НБУВ, які при оголошенні сигналу оповіщення «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» перебувають на своїх робочих місцях, у приміщеннях, на території НБУВ

2.1.1. При отриманні сигналу оповіщення «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» через засоби масової інформації (теле- та радіомовлення), засоби електронних комунікацій (SMS-повідомлення, повідомлення у месенджерах, на сторінках соціальних мереж тощо) або почувши через систему оповіщення (голосове повідомлення в записі) по локальному радіомовленню НБУВ працівники НБУВ:

- припиняють свою роботу. Працівники НБУВ, які обслуговують користувачів спочатку отримують від них надані НБУВ документи на місці видачі та прийому літератури читальних залів, проставляють відповідні позначки про їх повернення на контрольному листку);
- за можливості попереджають інших працівників про небезпеку. Особливу увагу слід приділити працівникам з особливими потребами (із вадами слуху, зору, маломобільних тощо);
- вимикають комп'ютерну та іншу оргтехніку, освітлення, електрообладнання з метою попередження виникнення пожежі чи вибуху, зачиняють вікна та двері;
- беруть з собою засоби індивідуального захисту, документи та особисті речі;
- якнайшвидше залишають робоче приміщення й організовано (без утворення натовпу) найкоротшим маршрутом, визначеним на схемі евакуації, прямують до найближчого укриття та уважно слідкують за сигналами оповіщення.

2.1.2. Працівники НБУВ перед тим, як залишити приміщення корпусів НБУВ (коли існує безпосередня загроза їх життю та здоров'ю) та прямувати у найближче укриття, на посту охорони у відповідній відомості, яка зберігається у працівників поліції, своїм підписом засвідчують факт залишення приміщення будівлі НБУВ під час повітряної тривоги, із зазначенням свого ПІБ, посади та часу, коли працівник НБУВ залишив приміщення корпусу НБУВ. Про повернення на робоче місце після отримання сигналу оповіщення про відбій повітряної тривоги працівники НБУВ також засвідчують своїм підписом у відповідній відомості із зазначенням часу свого повернення.

2.1.3. Під час евакуації потрібно спускатися сходами, прямувати маршрутами, визначеними на схемі евакуації до найближчого укриття.

2.1.4. Після сигналу оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»** *забороняється* користуватися ліфтами, залишатися в робочих приміщеннях, особливо на верхніх поверхах.

2.2. Порядок дій користувачів та інших відвідувачів НБУВ, які при оголошенні сигналу оповіщення «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» перебувають у приміщеннях, на території НБУВ

2.2.1. При отриманні сигналу оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»** через засоби масової інформації (теле- та радіомовлення), засоби електронних комунікацій (SMS-повідомлення, повідомлення у месенджерах, на сторінках соціальних мереж тощо) або почувши через систему оповіщення (голосове повідомлення в записі) по локальному радіомовленню, користувачі та інші відвідувачі НБУВ, які перебувають у приміщеннях, на території НБУВ повинні:

- повернути (за наявності) надані НБУВ документи на місце видачі та прийому літератури, читальних залів та здати на контрольно-пропускному пункті контрольний листок із відповідними позначками про їх повернення (кількість повернених документів і печатки) працівнику поліції охорони;
- залишити приміщення корпусів НБУВ та прямувати до найближчого за місцем свого знаходження укриття, дотримуючись вказівок працівників поліції охорони.

2.2.2. Швидко евакуацію користувачів та інших відвідувачів НБУВ з приміщень корпусів НБУВ забезпечують працівники поліції охорони (особливу увагу приділяють особам з особливими потребами (із вадами слуху, зору, маломобільних тощо) та направляють їх до найближчих за місцем їх знаходження укриттів.

3. Порядок дій працівників НБУВ після отримання сигналу оповіщення «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»

3.1. Після отримання сигналу оповіщення **«ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»** через засоби масової інформації (теле- та радіомовлення), засоби електронних комунікацій (SMS-повідомлення, повідомлення у месенджерах, на сторінках соціальних мереж тощо) та відсутності небезпеки працівники НБУВ:

- залишають укриття;
- повертаються на свої робочі місця (про що засвідчують своїм підписом у відповідному журналі);
- приступають до виконання своїх трудових обов'язків.

4. Порядок дій працівників НБУВ у випадку, якщо тривога застала їх перед початком робочого дня

4.1. Якщо сигнал оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»** застав працівників НБУВ вдома або по дорозі на роботу рекомендовано переміститися до найближчого укриття за місцем їх перебування.

4.2. Після завершення небезпеки та отримання через засоби масової інформації (теле- та радіомовлення), засоби електронних комунікацій (SMS-повідомлення, повідомлення у месенджерах, на сторінках соціальних мереж тощо) сигналу оповіщення **«ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»** залишити безпечне місце перебування в укритті та прямувати на роботу.

5. Порядок дій працівників НБУВ, які при оголошенні сигналу оповіщення «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» працюють дистанційно (перебувають вдома)

5.1. Почувши сигнал оповіщення **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»** через системи централізованого оповіщення цивільного захисту (звучання гучномовних сирен), отримавши через засоби масової інформації (теле- та радіомовлення), через засоби електронних комунікацій (SMS-повідомлення, повідомлення у месенджерах, на сторінках соціальних мереж тощо) необхідно:

- припинити роботу;
- вимкнути всі електричні прилади, перекрити газ та воду;
- взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки які приймаються регулярно, телефон тощо);
- швидко, без паніки пройти до укриття, використовуючи найкоротший маршрут;
- якщо укриття в радіусі 500 метрів від будинку відсутнє, а працівник знаходиться на верхніх поверхах будівлі, - спуститись на нижні поверхи без використання ліфту (це небезпечно), знайти безпечну зону користуючись правилами «двох стін», «нижнього поверху» та «розташування біля капітальної стіни»;
- перебуваючи в укритті або безпечному місці зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто її потребує;
- почувши сигнал оповіщення **«ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»** залишити безпечне місце і приступити до виконання своїх трудових обов'язків.

6. Основні правила поведінки в укритті для працівників, користувачів та інших відвідувачів

- 6.1. Заходити до укриття організовано, без паніки.
- 6.2. Дотримуватися правил техніки безпеки при перебуванні в укритті.
- 6.3. Підтримувати чистоту та порядок у приміщенні укриття.

6.4. Під час перебування в укритті забороняється:

- приносити легкозаймисті та горючі речовини;
- самовільно заходити до службових приміщень, розташованих в укритті;
  - вмикати/вимикати світло чи інше спеціальне обладнання;
- намагатися самовільно включати (виключати) агрегати спеціального обладнання;
- відкривати герметичні захисні двері;
- шуміти, палити;
- розпалювати відкритий вогонь.

6.5. Покидати укриття можна після отримання сигналу оповіщення **«ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»** (або у разі аварійного стану, що створює загрозу життю і здоров'ю громадян, наприклад, якщо в укритті сталася пожежа, підвищено концентрацію шкідливих газів, закінчується повітря тощо).

6.6. Якщо основні виходи не можна використовувати, евакуація відбувається через аварійні виходи.

Начальник служби охорони праці Володимир КЛЕВАКО

ПОГОДЖЕНО:

Заступник
генерального директора
з наукової роботи

 Юрій КОВТАНЮК

Заступник
генерального директора
з науково-технічної роботи

 Андрій МАТВІЙЧУК

Начальник відділу з питань
цивільного захисту, пожежної
та техногенної безпеки

 Олександр ДЕРЕВ'ЯНКО

Начальник відділу правового
забезпечення діяльності НБУВ

 Юлія КАЛІНІНА-СИМОНЧУК